

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

247941

ศึกษาเปรียบเทียบโครงสร้างทางภาษาและวัฒนธรรม
ในปริศนาคำทายของจีนกับไทย

เดี่ยวเหมย หดี

ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการสอนภาษาไทย

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
กรกฎาคม 2554

๖๐๐๒๕๒๖๕๘

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ

247941

ศึกษาเปรียบเทียบโครงสร้างทางภาษาและวัฒนธรรม
ในปริศนาคำทายของจีนกับไทย

เฉียวเหมย หลี

วิทยานิพนธ์นี้เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อเป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการสอนภาษาไทย

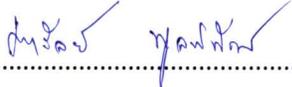
บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
กรกฎาคม 2554

ศึกษาเปรียบเทียบโครงสร้างทางภาษาและวัฒนธรรม ในปริศนาคำทายของจีนกับไทย

เฉียวเหมย หลี

วิทยานิพนธ์นี้ได้รับการพิจารณาอนุมัติให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการสอนภาษาไทย

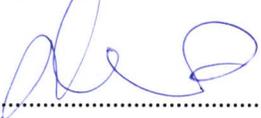
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

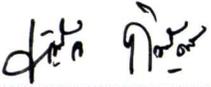
รองศาสตราจารย์นราวัลย์ พูลพิพัฒน์

.....กรรมการ

รองศาสตราจารย์ศรีวิไล พลมณี

.....กรรมการ

อาจารย์สามารถ ศรีจ่านงค์

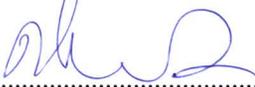
.....กรรมการ

อาจารย์ ดร. ขวัญใจ กิจชาลรัตน์

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

รองศาสตราจารย์ศรีวิไล พลมณี

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

อาจารย์สามารถ ศรีจ่านงค์

24 กรกฎาคม 2554

© ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาจากรองศาสตราจารย์ศรีวิไล พลมณี และอาจารย์สามารถ ศรีจันทน์ ที่ได้ให้คำปรึกษา แนะนำช่วยเหลือและให้กำลังใจตลอดจนตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่งตลอดมา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณในความกรุณาเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์นราวัลย์ พูลพิพัฒน์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ขวัญใจ กิจชาลารัตน์ ได้ให้คำแนะนำแก้ไขข้อบกพร่องเพื่อให้งานวิจัยครั้งนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

กราบขอบพระคุณ อาจารย์เจริญ เพ็ชรรัตน์ ที่ตรวจสอบความถูกต้องในการแปลคำศัพท์ การศึกษาวิจัย และให้คำแนะนำช่วยเหลือที่เป็นประโยชน์การศึกษาวิจัย

ขอขอบพระคุณ อาจารย์กิตติชน ยงประพัฒน์ รองศาสตราจารย์ทรงศักดิ์ ปรางค์วัฒนากุล อาจารย์สุรางคณา เลี่ยมเพ็ชรรัตน์ อาจารย์บุญอรอด โชติวิจิรา ที่ได้คำแนะนำช่วยเหลือที่เป็นประโยชน์ในการศึกษาวิจัยตลอดรวมถึงให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมา

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ น้องสาว คู่หมั้นที่สนับสนุนและคอยให้กำลังใจผู้วิจัยโดยตลอด รวมถึงนางสาวศุภลักษณ์ ปัญญา ที่คอยช่วยเหลือผู้วิจัย คุณความดีที่ได้จากงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอน้อมบูชาคุณบุพการีและครูบาอาจารย์ทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทความรู้ให้แก่ผู้วิจัย

เฉี่ยวเหมย หลี่

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์	ศึกษาเปรียบเทียบโครงสร้างทางภาษาและวัฒนธรรมในปริศนาคำทายของจีนกับไทย		
ผู้เขียน	นางสาวเฉียวเหมย หลี		
ปริญญา	ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การสอนภาษาไทย)		
คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	รองศาสตราจารย์ศรีวิไล	พลมณี	อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
	อาจารย์สามารถ	ศรีจ้านงค์	อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

บทคัดย่อ

247941

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบโครงสร้างทางภาษา และวัฒนธรรมที่ปรากฏในปริศนาคำทายของจีนกับไทย โดยศึกษาปริศนาคำทายของจีนกับไทย จำนวน 800 ปริศนา ใช้กรอบการวิเคราะห์โครงสร้างทางภาษาในปริศนาคำทายของจีนกับไทย ซึ่งผู้วิจัยแบ่งการศึกษาออกเป็น 3 ส่วน คือ การใช้คำ การใช้ไวยากรณ์ และการเล่นภาษา

ผลการศึกษาพบว่า การใช้คำในด้านการซ้ำคำพบว่ามี 2 ลักษณะคือ การซ้ำคำในวรรคเดียวกันและต่างวรรค การซ้ำคำในวรรคเดียวกันปรากฏ 11 รูปแบบ ซึ่งปริศนาคำทายของจีนกับไทยมีลักษณะรูปแบบร่วมกันอยู่ 7 รูปแบบ มีรูปแบบ ABAB ปรากฏแต่ในปริศนาคำทายของไทย และรูปแบบ AAA รูปแบบ A...A... รูปแบบ A...A... ปรากฏเฉพาะในปริศนาคำทายของจีน ส่วนการซ้ำคำต่างวรรคมีทั้งหมด 2 รูปแบบ ได้แก่ รูปแบบ A_A_ และ รูปแบบ A_ _A ซึ่งปรากฏทั้งปริศนาคำทายของจีนกับไทย

ส่วนการใช้ไวยากรณ์พบว่าทั้งปริศนาคำทายของจีนและไทยมีทั้งการใช้ไวยากรณ์อุปมาอุปไมย ไวยากรณ์โวหาร สัทพจน์ ไวยากรณ์ปฏิภาคพจน์ และไวยากรณ์บุคลาธิษฐานจำนวนมากเช่นกัน และในส่วนของการเล่นภาษา ทั้งปริศนาคำทายของจีนกับไทยมีทั้งพ้องรูปพ้องเสียง แปลความหมายจากคำถามตัดสระ พยัญชนะมาเป็นคำตอบ แต่ในปริศนาคำทายของจีนไม่ปรากฏการเล่นคำพวน

ในส่วนของวัฒนธรรมที่ปรากฏในปริศนาคำทายของจีนกับไทย ประกอบด้วยวัฒนธรรมทางวัตถุอันได้แก่ การแต่งกาย อาหารการกิน สิ่งของเครื่องใช้ สิ่งก่อสร้าง การละเล่น และวัฒนธรรมทางจิตใจ อันได้แก่ ศาสนาและความเชื่อ วรรณคดีและศิลปะ ซึ่งจากการศึกษาพบว่าทั้งจีนและไทยเป็นชาติที่อุดมไปด้วยศิลปะและวัฒนธรรมอันหลากหลาย นอกจากนี้ยังแสดงให้เห็นถึงการถ่ายทอดวัฒนธรรมของทั้งสองชนชาติอีกด้วย

Thesis Title A Comparative Study of Linguistic Structure and Culture in Chinese and Thai Riddles

Author Miss Xuemei Li

Degree Master of Education (Teaching Thai)

Thesis Advisory Committee

Assoc. Prof. Sriwilai	Ponmanee	Advisor
Lect. Samat	Srichamnong	Co-advisor

ABSTRACT

247941

This research was to compare the linguistic structure of and culture embedded in Chinese and Thai puzzles using 800 puzzles and the analytical frameworks covering 3 components – wording, eloquence, and language trick. The findings reveal that the repetitive wording came in 2 forms, repetition in the same and different phase. The same phase repetitive wording had 11 patterns whose 7 of which were commonly found both in Chinese and Thai. Pattern ABAB appeared only in Thai puzzle and AAA, A...A..., and A...A... appeared only Chinese puzzle.

There were 2 patterns of different phase repetitive wording, namely, A_A_ and A__A, appeared in both languages. Regarding the eloquence usage, it was found that both Chinese and Thai equally used metaphor, onomatopoeia, paradox, and personification, in high extent. Regarding the language trick, both languages' puzzles used homograph and homophone, inducing the meaning from the question, and picking a vowel or a consonant to guess the meaning.

The Chinese puzzle had not made use of spoonerism. Regarding the eloquence usage, both Chinese and Thai puzzles used a lot of metaphor, onomatopoeia, paradox, and personification. Regarding the language trick, both puzzles made use of homograph and homophone, meaning induction, and vowel and consonant cues. There was no usage of spoonerism in Chinese puzzle, however.

The culture embedded in Chinese and Thai puzzles included materialistic culture such as dress, food, tools, building, play, and mental culture such as religion, belief, literature, and art. Both Chinese and Thai were rich of varieties of art and culture. Acculturation was also the case.

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ค
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
สารบัญตาราง	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา	5
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
เอกสารเกี่ยวกับคดิชนวิทยา	6
ความหมายของคดิชนวิทยา	6
ความสำคัญของคดิชนวิทยา	8
ประเภทของข้อมูลทางคดิชนวิทยา	8
เอกสารเกี่ยวกับปริศนาคำทาย	9
ความหมายของปริศนาคำทาย	9
ความเป็นมาของปริศนาคำทาย	10
โอกาสการเล่นปริศนาคำทายของไทย	13
ประเภทและการจัดหมวดหมู่ปริศนาคำทายของไทย	19
คุณค่าของปริศนาคำทาย	21
เอกสารที่เกี่ยวกับโครงสร้างทางภาษาของปริศนาคำทาย	22
การใช้คำ	22
การซ้ำคำ	232
การใช้คำสองแง่ สองง่าม	23

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
การใช้โวหาร	23
โวหารอุปมา	24
โวหารสัทพจน์	24
โวหารปฏิบัติพจน์	25
โวหารบุคคลาธิษฐาน	25
การเล่นภาษา	26
คำพวน	26
คำพ้องเสียงหรือพ้องรูป	26
แปลความหมายจากคำถาม	27
ตัด สระ พยัญชนะในคำถามมาเป็นคำตอบ	27
เอกสารเกี่ยวกับภาษากับวัฒนธรรม	27
ความหมายของภาษา	27
ลักษณะของภาษา	28
ความหมายของวัฒนธรรม	29
ประเภทของวัฒนธรรม	29
ลักษณะสำคัญของวัฒนธรรม	30
ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับวัฒนธรรม	30
เอกสารที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมภาษาหรือพฤติกรรมทางภาษา	32
เครื่องหมายที่ใช้ในการวิจัย	34
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาษาและวัฒนธรรม	39
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	43
ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย	43
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	44
การสร้างเครื่องมือ	44
การเก็บรวบรวมข้อมูล	44
ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย	45

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
กรอบการศึกษาโครงสร้างทางภาษา	46
กรอบการศึกษาวัฒนธรรม	47
กรอบการวิเคราะห์ข้อมูล	48
บทที่ 4 ผลการศึกษาเปรียบเทียบโครงสร้างทางภาษาและวัฒนธรรมในปริศนา คำทายของจีนกับไทย	50
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	122
สรุปผลการศึกษา	122
อภิปรายผล	123
ข้อเสนอแนะ	129
บรรณานุกรม	130
ภาคผนวก	139
ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญ	140
ภาคผนวก ข โครงสร้างทางภาษา การใช้คำในปริศนาคำทายของจีน	142
ภาคผนวก ค โครงสร้างทางภาษา การใช้คำในปริศนาคำทายของไทย	221
ภาคผนวก ง วัฒนธรรมจีน	242
ภาคผนวก จ วัฒนธรรมไทย	276
ประวัติผู้เขียน	319

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
1	สรุปจำนวนการซ้่าค่าในวรรคเดียวกันรูปแบบต่างๆ ในปริศนาคำทาย ของเงินกับไทย	52